

mogočno stavbo na hribu, katera je takrat kazala celo še nekaj preperle strehe. Podrtina se je potem prodala na javni dražbi in raznesla na vse kraje, ker ni nihče skrbel niti za to, da bi se vsaj razvaline ohranile.

O zgodovini početka gradu bi gotovo več zvedeli, ko bi se izkopal ali odkril temeljni kamen, toda pri nas ni petičnih ljudi, kateri bi žrtvovali večje vsote za taka kulturna izsledovanja, ne moremo torej za enkrat s tem računati.

Kot zgodovinsko posebnost še moramo omeniti, da je kralj Matjaž zasedel ta grad leta 1479; ne smemo se torej čuditi, da se je pri slovenskem ljudstvu spomin na tega tako živo ohranil, ker si je želelo od tega prijatelja Slovencev že takrat odrešitve iz nemškega jarma.

Miklošičevo tolmačenje imena »Lešje« od »leske«, kakor rodbinsko ime »Lešnik« od njenega sadu, se pa naj za vselej opusti. »Leska« kot grm, kateri povsod rad raste, nima take gospodarske važnosti, da bi davala tolikim važnim naselbinam po vsej Evropi ime. Prišla je sicer v vzgojeslovju k nekaki izredni veljavi, ker je baje pomagala čisto »peti novo mašo«, ali pa vzgojevala vojake »uzmoviče« k poboljšanju, toda kakih drugih kulturnih zaslug ji ne moremo pripoznati.

Naj si »Majšperg« zdaj pridene ponosno zgodovinsko in pristno slovensko ime »Lešje«, katero še izvira iz onih prastarih dob, ko so ščitili ta prelaz še »leši« naše krvi in je moralo ustrojstvo »lehov« biti pri starih Slovanih sploh zelo udomačeno za obrambo domovine, ker je bilo tudi pri Čehih in Poljaki v obče uvedeno in istotako tudi pri Srbih in Albancih, kar potrjujejo prejšnje trdnjave Leskovac, Lješ in druge.

S tem smo ugodili vsem onim, kateri so želeli zvedeti kaj o nastanku imena »Majšperg«, odnosno da se odpravi to ime iz uradne rabe, ker nima že davno nikakega pogoja za nadaljnji obstoj. — Pri tem se tudi ne izvrši nikako nasilstvo, nego mi se vračamo samo zopet k prvotnemu domačemu imenu, katerega so nam Nemci le okrnili in odtujili.

D. Žunkovič.

*

Vse krajevne Kmetijske zveze

imajo v nedeljo dne 13. decembra t. l. svoje občne zборе (članska zborovanja) v smislu § 10 naših društvenih pravil.

Dnevni red:

1. Volitev krajevnega odbora (načelnik, podnačelnik, tajnik, blagajnik in dva namestnika).
2. Volitev dveh preglednikov računov.
3. Volitev delegatov za občni zbor Kmetijske zveze v Mariboru dne 19. decembra. Vsaka krajevna Kmetijska zveza pošlje na obč. zbor v Maribor za vsakih začetih 20 članov po 1

POMANJKANJE SPANJA

je največkrat posledica nervoznega stanja. — Stalno negovanje telesa s Fellerjevimi blagodišečim Elsafluidom, tem skozi 35 let preizkušenim domačim sredstvom in kozmetikom, pomaga vedno. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Savska banovina. Fl. 9.

delegata, ki mora imeti pismeno pooblastilo krajevnega odbora.

4. Slučajnosti.

Morebitno predavanje, ako dobijo kakoga predavatelja, a ni neobhodno potrebno. Predavanje se lahko stavi na dnevni red tudi kot prva točka. Za predavanje naprosite kmetijskega strokovnjaka domačega okraja ali pa koga drugega. Kmetijska zveza ne more iz Maribora poslati nobenega predavatelja, ker so za ta dan že vsi oddani.

Opomba: Članska zborovanja (občne zборе) javite sami pravočasno, najkasneje tri dni prej, sreskemu načelstvu. V prijavi navedite: 1. dan, uro, kraj in lokal občnega zbora; 2. dnevni red občnega zbora. Prijavo je treba predpisno kolkovati.

Kmetijska zveza v Mariboru.

— — —

Izvoz našega grozdja je znašal do 20. oktobra t. l. glasov statistike 360 vagonov in sicer: v Čehoslovaško 153 vagonov, na Dunaj 137, v Nemčijo 54, na Poljsko 9, v Italijo 4, v Švico 2, v Madžarsko 1 vagon. Tudi doma se je porabilo mnogo svežega grozdja za konzum, trikrat več kakor druga leta.

*

Koliko vina se pridela in popije v Evropi?

V Evropi se pridelava povprečno na leto okrog 148.000.000 hektolitrov vina, a popije se ga pa 134.000.000 hl, tako da preostaja okrog 13—14.000.000 hl na leto. Potrošnja vina na glavo prebivalcev pa je zelo različna v posameznih državah, kakor to nazorno kaže naslednja tabela v hektolitrih, oziroma v litrih:

Ime države:	Letna produk.
Francoska	55.000.000
Italija	43.000.000
Španija	23.000.000
Rumunija	6.300.000
Portugalska	5.000.000
Madžarska	4.500.000
Jugoslavija	4.400.000
Grška	2.300.000
Nemčija	1.860.000
Bulgarija	1.400.000
Avstrija	700.000
Švica	500.000
Čehoslovaška	350.000
Anglija	—
Belgija	—
Nizozemska	—
Norveška	—
Švedska	—
Danska	—
Poljska	—

letni konzum:	— primanjkljaj	
v celoti	na glavo	+ prebitek
57.000.000	144	— 2.000.000
36.000.000	92	+ 7.000.000
17.000.000	80	+ 6.000.000
6.200.000	34	+ 100.000
4.000.000	47	+ 1.000.000
2.600.000	33	+ 1.900.000
2.700.000	21	+ 1.700.000
850.000	27	+ 1.450.000
2.200.000	3.5	— 340.000
1.000.000	22	+ 400.000
1.000.000	15	— 300.000
1.900.000	47	— 1.400.000
600.000	4.5	— 250.000
700.000	1.5	— 700.000
460.000	6	— 460.000
140.000	2	— 140.000
80.000	3	— 80.000
64.000	1	— 64.000
52.000	1.5	— 52.000
28.000	0.1	— 28.000

Študija te tabele je zelo podučna za naš vinski trg in za njegovo bodočnost. Francija pridelava največ vina, pa ga tudi največ spiže, tako da je konzum večji nego produkcija. Če bi se v Jugoslaviji zvišal letni konzum vina samo za 10 l na glavo, bi bilo konec vinske krize. Toda v južnih krajih je konzum žganja (rakije) bolj vpeljan, deloma pa prepovedan, kakor n. pr. mohamedancem. — Francozi in Italijani so trezni ljudje, a zavživajo zmerno in dnevno svojo četrtinko pri kosilu in večerji.

*

Kotnik Zorko:

Vfisi s poučnega potovanja živinorejcev v Avstrijo.

Omenim naj ob koncu še nekaj splošnega. Kar se tiče cene živini, je v Avstriji, posebno za plemensko živino, precej visoka. Cena se suče okrog 2,5 do 3 šilinge za kilogram. Za naše razmere previsoke cene. V St. Salvatorju je bil cenjen bik, ki še ni dosegel dve leti starosti na 1000 šilingov, kar odgovarja naši valutni 8000 D. Krava, za katero je bila določena prva nagrada, pa kar na 24.000 Din. Seveda radi tega ni misliti, da bi si posamezniki pri nas kupili plemensko živino tamkaj, mogoče bi bilo to izvedljivo le na ta način, da bi posamezni okraji kupili potom zadrug nekaj plemenskih bikov in telic.

Povsod, kjer smo si ogledali živino, smo videli le težke bike in bi bili ti za naše razmere neuporabljivi. Toda koj so nam pojasnili, da bi še tega ne bilo bati, če se bi tudi pri nas držali pažnje, da bi telice pripuščali šele tedaj, ko bi bile že dve leti stare. Zato potem tudi bi ki niso pretežki.

Glede gnojišč in gnojnih jam bi omenil, da tamkaj na nje ne polagajo tolike važnosti, kot pa pri nas. Pri nas je v tem oziru bolj urejeno, posebno zadnje čase, odkar daje tozadevno podporo hanska uprava.

Kar se tiče posestev, naj omenim, da so tamkaj vsa arondirana. Zato pa je tudi možno bolj smotreno gospodarstvo. Tudi pri nas bi se dalo to doseči z malo dobre volje. Koliko bi si kmet prihranil na času in koliko manj tožba bi bilo.

Posebno mi je padlo v oči, da so kmetje, kljub malemu odstotku v državi, precej od-

ločujoč faktor. Oni so dobro organizirani. Pri avstrijskem kmetu sta kmečki ponos in zavest globoko ukoreninjena. In tega pri nas manjka. Naši kmetje bi že gotovo davno imeli svojo kmetijsko zbornico, ko bi bili vsaj polovico samozavestnejši in bolj ponosni. Tako pa vključ 85% kmetjskega prebivalstva v državi ne dosežejo mnogo. Omeniti pa moramo, vsaj po mojem lastnem opazovanju, da je tudi posvetna inteligenca tamkaj drugače usmerjena, kot pa večina inteligenca pri nas. Naše izobraženstvo naj bi videlo občevanje med inteligenco in kmeti tamkaj, pa bilo tudi pri nas drugače. Zavedajo se popolnoma, da so oni radi kmeta in ne kmet radi njih. Pri nas pa na žalost, vključ povdarjenju demokratičnosti, še precejšen odstotek drugače misli.

Trdno sem prepričan, da bo rodila ta ekskurzija pri nas lepe uspehe. Ne samo za udeležence, ampak tudi za ostale živinorejce. Saj bodo udeleženci gotovo iskreni propagatorji za uvedbo čiste marijadvorske pasme, — ki je za spredaj omenjene okraje najbolj primerna, — kateri namen je ta ekskurzija tudi imela.

*

Razpokana koža na rokah.

Razpokana koža na rokah zelo skeli, to ve vsak, ki mora v mrzlem vetrovem vremenu zunaj opravljati razna dela z mokrimi rokami, posebno še, če ima občutljivo kožo.

Najlažje se tega obvaruješ, če ne greš z mokrimi rokami na prosto, ampak jih vselej poprej dobro osušiš s krpo. Ker so pa mokre roke pri pranju perila ter svinjske krme neizogibne, si pomagaj z mastnimi mažami, ki zacelijo razpokline.

Po končanem delu si roke dobro osuši s krpo, ne pojdi pa z mokrimi rokami k ognju. Predno pojdeš spat, si roke dobro umij z milom v topli vodi, nato dobro osuši s krpo in natri z mažo.

Ne odlagajte!

Zahtevajte še danes ugodne ponudbe in po nizki ceni vsakovrstna sadna drevesa in vinske trte od drevosnice J. Gradišnik, Šmarjeta, pošta Celje.

Za izdelane, razskave roke je jako dobro sredstvo surov goveji loj. Nad gorečo svečo ga malo pogrej in si dobro natri z njimi roke, ki postanejo mehke in razpokline zacelijo.

Drugo dobro sredstvo je glicerino olje. Tudi pri uporabi tega si roke dobro umij in obriši ter takoj še vlažne roke nadržni z glicerinom. Ako je koža razpokana, bo par minut precej peklo, pa to nič ne pomeni. Bolečina kmalu neha in drugi dan so roke zdrave in gibljive.

Neka izvrstna maža za razpokano kožo se po izvrstnem angleškem receptu pripravi iz sledečega: 60 gramov telečje obistne masti, 15 gramov oljčnega olja, 2 g kafe, 60 g govejega mozga in 15 g medu. Na neprehudem ognju se razpusti telečja mast in goveji mozeg, nato se pridene oljčno olje in vse precedi. Skoraj ohlajeni tekočini se pridene med in kafa in vse dobro premeša. Razpokana koža se maže dvakrat na dan. Baje nobena gospodinja v Angliji ni brez te maže in jo ima stalno v zalogi.

Zelenje zelene (opiha)

ni samo izvrstna začimba za razne jedi, temveč se da kaj koristno uporabiti v kokošereji, ker upliva dobro na nesnost kokošk. Dokler je zelena na vrtu, se obrano zelenje fino seseklano primeša mehki krmi. Na jesen, ko se zelena pospravi v klet, se odrgajo zun. listi do srčka. Listi se zvežejo v male šopke in posušijo na podstrešju kakor zdravilne rože. Ko zmanjka svežega zelenja opiha, se doda mehki krmi nekoliko v prah zmletega posušenega opihovega zelenja. Brez posebnega truda in brez izdatkov se pospeši nesnost putk, kar je posebno v zimskem času zelo važno.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, dne 28. novembra so pripeljali špeharji 124 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 10 do 12 Din, slanina 12—15. Radi slabega vremena ni bilo na trgu živinske krme. Kmetje so pripeljali 4 voze krompirja po 1—1.50, čebule po 5—6, česen 10—16, 16 voz zelja po 2—2. Pšenica 2, rž 1.50, ječmen 1.50, oves 1.25—1.50, koruza 1.50, proso 2—2.50, ajda 1.25, ajdovo pšeno 4.50—5, fižol 2—2.50. Kokoš 25—35, piščanci 25—55, raca 20—35, gos 40—70, puran 30—60. Domači zajec 8—30, divji 20—30, fazan 25. Srnjak 1 kg 10—12, jerebica komad 12, kljunač 15. Orehi 5—6, luščeni 20—24. Gobe 1—2, grozdje 8, hruške 3—5, jabolka 2—5. Mleko 2 do 3 Din, smetana 10 do 12 Din liter, surovo maslo 24 do 30 Din kg, med 14 do 20 Din kg. Suhe slive 8 do 12 Din. Kostanj 1 do 1.50 Din, pečeni 4—6 Din. Trg je bil dobro obiskan.

Mariborski živinski sejem dne 24. nov. 1931. Prignanih je bilo 17 konj, 14 bikov, 143 volov, 348 krav in 13 telet, skupaj 535 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 3.50 do 4.25 Din, poldebili voli od 2.50 do 3 Din, plemenski voli od 2 do 2.75 Din, bikli za klanje od 2 do 2.50 Din, klavne krave debele od 2 do 3 Din, plemenske krave 1.50 Din, krave za klobasarje od 1 do 1.25 Din, molzne krave od 3 do 4 Din, breje krave od 3 do 4 Din, mlada živina od 2.75 do 4 Din. Prodanih je bilo 216 komadov, od teh za izvoz v Italijo 14 kom.

Mariborski svinjski sejem dne 27. nov. 1931. Na ta svinjski sejem je bilo pripeljanih 135 prašičev. Cene so sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari 50 do 80 Din, 7—9 tednov stari 90 do 100 Din, 304 mesece 150 do 200 Din, 5—2 mesecev stari 300 do 400 Din, 8—10 mesecev stari 400 do 500 Din, 1 leto stari 600 do 700 Din, 1 kg žive teže 5—6 Din, mrtve 7—8.50 Din. Prodanih je bilo 80 komadov.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg od 12 do 14 Din, II. vrste od 8 do 10 Din, meso od bikov, krav in telet od 4 do 7 Din, telečje meso I. vrste od 12 do 16 Din, II. vrste od 8 do 10 Din, svinjsko meso sveže od 8 do 20 Din.

Fr. Ks. Meško:

Črna smrt.

Žid si je mašil ušesa in obupno ječal: »Čemu si me tako udaril, goreči Bog mojih očetov?«

Zdaj se je zavedla, kako oče trpi. Ko je to spoznala, ni več prosila. Tudi mogla ni, bila je preutrujena. In misli so se ji vse mešale. —

V nedeljo zjutraj je našel zdravnik bolnico v popolni nezavesti. Ko je odhajal, ni imel za bedne starše druge tolažbe: »Edinole čudež jo more rešiti.«

»Čudež?«

Dolgo je slonel Aron v veži, kjer se je ob zidu naslonil, da se ni zrušil, ko ga je zdravnik brez pomoči, brez upanja zapustil. Slišal je le eno besedo, le eno besedo spet in spet ponavljal: »Čudež ... Čudež ...«

Nenadoma se je zdrznil, se sunkoma zravnil, planil na ulico.

»Kam, Aron? Ali naju pustiš sami?«

Ni slišal bolestnega klica ženinega. Kakor mesečnik je taval po cesti ... »Čudež ...« Tako ga je pretresla ta besedica, da je je bilo zvrhano polno srce, polne vse misli. Nič drugega ni imelo več po-

mena zanj razen upanja: »Čudež mi jo še ozdravi ... edino čudež!«

Srečala sta ga dva znana kmeta iz Spuhlje, vasi pod mestom. Pozdravila sta ga, odzdravil jima ni. Zavzeta sta strmela za opotekajočim se.

»Glej ga, žida! Tega pa še nisem videl pijanega. Kdo mu je le plačal? Sam si gotovo ni, je preskop!«

Morda pa ni pijan, zgodaj je. Kaj pa, če ga je prišla črna smrt?«

»Križ božji!« se je prestrašil prvi. Naglo se je prekrizal in roko položil na prsi, kjer je nosil križec sv. očeta Caharije, mogočno obrambo zoper črno morilko. »Kaj mu bodo zdaj pomagale vse kadi zlata?«

»Nič! Skoro bi rekel: prav mu je, skopuh! Saj nas pri kupčiji vsakokrat oplahita. — A pojdiva na drugo stran ceste, da okuženega zraka ne vdihavamo.«

Ko je Aron pritaval na Minoritski trg, je bilo tam polno ljudi. Pravkar je bila končana prva sveta maša, in so ljudje v mogočnem toku iz cerkve vrel, po trgu postajali. Treba se je po službi božji o tem, o onem pomeniti: stara je ta navada. A v teh hudih časih so se pogovarjali le o enem, o črni smrti: koga je v preteklem tednu pokosila, kdo jo je zmagal,

Janežkova prošnja.

Neki gospod se je a svojim motociklom na vso moč zaletel v drevo ob cesti. Janežek, ki je to videl, je hitro stekel domov po svojega brata in ga je drno privedel na mesto nesreče. Ko se je gospod ves potolčen in raztrgan dvignil s tal, ga je Janežek otroško pristrčno zaprosil: »O, ljubi gospod, dajte no, prosim vas, zaležite se še enkrat v drevo, da bo tudi moj bratec to videl!«

Izpričevalo.

Gospodinja napiše odhajajoči služkinji v izpričevalo: »Vodila je pri nas gospodinjstvo, knjige in razuzdano življenje.«